

Ante Vučković
Kolajna od šutnje

© 2019 by SALESIANA d.o.o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut

Urednica:
Nada Babić

Likovna oprema:
Ante Vučković (fotografije)
Dina Vuletin-Borčić (korice, vinjete)

Grafička priprema: Dina Vuletin-Borčić

Tisak: »Denona« d.o.o., Zagreb

ISBN 978-953-205-189-6

ANTE VUČKOVIĆ

Kolajna od šutnje

Salesiana

Zagreb, 2019.

Sadržaj

- 1 | **PRERASTI STRAH** 7-25
- 9 | KLJUČEVI I VEZOVI
 - 10 | NEPOZNATA BLIZINA
 - 12 | MENSA CHRISTI
 - 14 | GOSPODARU SUBOTE
 - 16 | UČITELJ
 - 18 | ODJEK SA SINAJA
 - 22 | NE DAJTE SE ZVATI
 - 24 | NEOČEKIVANO SEBEDARJE
 - 25 | SINAJSKIM LJUDIMA BEZ LICA
- 2 | **BOSONOG** 27-43
- 29 | BOSONOG U SVETOM
 - 30 | S TOBOM U SAMOĆI
 - 32 | TI, PLANINA I JA
 - 34 | ODŠKRINUTI PROZOR VREMENA
 - 37 | NEVIDLJIVA DOBROTA
 - 38 | SKRIVENA LJUBAV
 - 40 | MARTA I MARIJA
 - 42 | BETLEHEMSKI BADNJAK
- 3 | **ON I RIJEČ JEDNO SU** 45-61
- 47 | UČEĆI OD KRALJICE JUGA
 - 48 | OSLOBOĐENI RIJEČJU
 - 50 | RIJEČI, RIJEČI, RIJEČI, RIJEČI
 - 52 | SMRT I BRBLJANJE
 - 54 | PITANJE VELIKOGA PETKA
 - 56 | TVOJ MIR I TIŠINA
 - 58 | KOLAJNA OD ŠUTNJE
 - 60 | SUSRET U SKROVITOSTI
 - 61 | PJESNIKOVE RIJEČI
- 4 | **ISPRAZNI ME OD MENE** 63-79
- 65 | MOLITVA BOJAMA
 - 66 | MOLITVA ZA PRAZNINU
 - 67 | MOLITVA S MOSORA
 - 68 | NEVIDLJIVO USKRSNUĆE
 - 70 | ČAĆI
 - 72 | MOLITVA NAKON ISPOVIJEDI
 - 74 | RAŠIRENE RUKE IZNAD DRAČEVE LUKE
 - 77 | NAJMANJI SU MJERA
- 5 | **GOLGOTA** 81-97
- 83 | TVOJE SRCE NA TVOJEMU STOLU
 - 84 | USUGLAŠENI PROTIVNICI
 - 86 | QUID EST VERITAS?

88	KOCKANJE NA GOLGOTI
89	SATNIK NA GOLGOTI
92	NI KAMEN NA KAMENU
94	VELIKI PETAK
95	DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI

6 | VELIKI U MALOM 99-115

101	SVETOMU FRANJI
102	POGLED I LEVI
104	SMRT PRIJATELJSTVA
106	MUCANJE NA PRAGU TVOJEGA KRALJEVSTVA
109	TOMINA ŠKOLA
110	NAUČI ME SKROVITOSTI
112	SIDI ŽURNO
114	VJERA NA RAZVALINAMA

7 | ŠAPAT U PUSTINJI 117-139

119	PRVO PUSTINJSKO JUTRO
120	BOŽJE LICE I PUSTINJSKE MASKE
122	NEUTAŽENA GLAD
126	OTMICA RIJEČI
129	VRIJEME SVITANJA
130	DOŠAPTAJI U PUSTINJI
133	PUSTINJSKA ŠKOLA
136	VAPAJ ZA PUSTINJOM
137	PUSTINJA I VRIJEME

8 | OKUS RIJEČI 141-155

143	STUDENTI I MIRIS SIJENA
144	KAKO DA TE NE VOLIM
145	VEČER NA TRSTENIKU
146	RIJEČ, PRIJATELJSTVO I OKUS VINA
148	TRAGAJUĆI ZA PRIJATELJSTVOM
150	O, DA DAN BUDE OPET DAN
151	SUSRET U JERUZALEMU
152	VOLJA OČEVA I RIJEČ OČEVA
154	IZJELICA I VINOPIJA
155	GOSTOPRIMATELJICI RIJEČI

| O PJESMAMA -157

*Mojoj sestri,
sestri Đurđici Tereziji od Svete obitelji,
koja je u kuću došla
kada sam ja iz nje zauvijek odlazio,
s kojom sam tek katkada, kad bi nam se
posrećilo,
nakratko dijelio isti krov
sve dok se nismo oboje odazvali
i naselili u Riječi.*

PRERASTI STRAH

1 PRERASTI STRAH

Ključevi i vezovi
Nepoznata blizina
Mensa Christi
Gospodaru subote
Učitelj
Odjek sa Sinaja
Ne dajte se zvati
Neočekivano sebedarje
Sinajskim ljudima bez lica

Ključevi i vezovi Mt 16, 13-20

Ti si ključeve svojega kraljevstva predao Petru.
Kad on veže, vežeš i Ti,
a kad on driješi, driješiš i Ti.

Dao si mu zadatak
da veže zlo, a razrješuje krivnje.
Da Tvojom snagom Tvoje štiti od zla,
a Tvojom riječju razrješuje, oslobađa i krijepi.

Ključeve svojih kraljevstava držimo sami.
Svatko svoje.
Sami vežemo i driješimo.
I sebe i druge.

Vežemo tako sebi jezik i ruke,
zauzlavamo osjećaje i nagnuća,
sputavamo srce i misli.
Pamtimo zlo.
Prikivamo svoj duh uz pretrpljene nepravde.
Postajući i zatvorenicima i čuvarima zatvora.

I druge vežemo.
Riječima, osjećajima, darovima, krivnjom.
Krivnjom nadasve.
Krivnju pretvorismo u neraskidive okove
i nerazmrsive čvorove.
Imamo svoje robove i svoje podložnike.
Zbrajamo svoje dužnike i vrebamo pravo vrijeme naplate.

Ti si ključeve svojega kraljevstva predao Petru
da sveže naša pogana nagnuća
i u nama oslobodi Tvoje darove.

Odmjeravam što mi treba
da i ja ključeve svojega kraljevstva predam Petru
pa da on i za me i veže i driješi.
Tada bih bio sličniji Tebi,
a svijet bi bio sličniji nebu.

Oklijevam, stišćem svoje ključeve
i pomišljam da je i zbog toga zemlja tako daleko od neba.

Nepoznata blizina Mt 13, 53-58

Koliko dugo su Te trebali slušati
da se sablazne o Tvoje riječi?
Ne predugo, čini se.
Bila je dovoljna jedna subota
i Tvoja pouka u sinagogi
i već su Te vidjeli kao sablazan.

Koliko dobro su Te trebali poznavati
da Te ne prihvate?
Ne odveć dobro, zacijelo.
Dovoljno je bilo da znaju što Tvoji rade, kako i od čega žive
pa da Tebe požele strmoglaviti niz liticu.

Koliko duboko su trebali zaroniti u Tvoju dušu
da Te optuže za bogohulu?
Ne preduboko.
Dovoljno je bilo da čuju što govoriš o Bogu,
da razumiju kako nikada nitko nije tako govorio
pa da zakluče da si Ti u krivu.

Koliko blizu su Ti trebali doći
da ne izdrže Tvoju blizinu?
Ne preblizu, očito.
Bilo je dovoljno da sjednu preda Te u sinagogi
pa da svojim očima vide
kako Ti ne možeš biti onaj kojim se predstavljaš.

Da si im o Bogu govorio onako kako su svi govorili,
da si ponavljao već izlizane riječi
i služio se poznatim slikama
nitko se nikada ne bi sablaznio o Tvoje riječi.

Da si im pokazivao samo ono što su već znali
o Tebi i Tvojima,
da si činio što su oni činili
i živio kako su i oni živjeli,
nikada Te ne bi krivo pogledali.

Da je Tvoja duša bila plitka poput njihove,
bez prevelike nade i bez pretjerana povjerenja,
da su u Tebi mogli vidjeti samo ono što su sami već vidjeli
o Bogu, svijetu i samima sebi,
nikada se ne bi jatili protiv Tebe.

Ali, ne!
 Ti si bio njihov, a nisi bio jedan od njih.
 Bio si kao i oni, ali s beskonačnom dubinom duše.
 Odrastao si s njima, ali si gledao njima nevidljive tajne.
 Govorio si njihovim jezikom, ali Tvoje su riječi dolazile iz vječnosti.

I zato Ti nisu vjerovali.
 Htjeli su nekoga da mu se dive,
 a Ti si od njih tražio da se mijenjaju.
 Htjeli su nekoga da mu se klanjaju,
 a Ti si tražio da ljube svoje bližnje.
 Htjeli su nekoga da ih povede u borbu,
 a Ti si im u njihovu srcu otkrio najvećega neprijatelja.
 Htjeli su obična susjeda, a Ti si bio posve drukčiji!

Nije im bilo lako s Tobom.
 Bio si u dlaku isti kao oni,
 a opet sasvim drukčiji i posve nepoznat.

I zato te nisu podnosili.
 Bio si njihov.
 Došao si im kao što se dolazi svojim, a oni su te odbacili kao tuđinca.

I zakočili su te.
 Nisi mogao mnogo s njima.
 Nisu Ti vjerovali.
 Trebao si napustiti svoje da opet možeš biti što jesi!

Tako je bilo s Tobom i Tvojima.
 A sa mnom? Kako je sa mnom i mojima?

Kako je najbližima sa mnom?
 Rastu li pored mene ili se umanjuju?
 Mogu li više ili manje kada sam u njihovoj blizini?
 Probuđujem li u njima uspavana dobra
 ili kljaštrim postojeća?

Ako u svojim ne slutim Tvoju proročku blizinu,
 kako da ju naslutim u Tebi?

Nauči me kako vidjeti veliko u malom!
 Nauči me, *Učiteljju Blizine*, u najbližemu zahvatiti najdublje!

O pjesmama

Poetsko lomljenje Riječi

Fra Antin poetski stil često je na granici između nadahnute propovijedi, poetskoga eseja, molitve i pjesme.

Fra Ante istodobno filozofski analizira, teološki deducira i sintetizira, ljudski se ispovijeda, a pjesnički meditativno uranja u iskaz, tekst, sliku, proizvodeći nova značenja, smislove i pouke. Svakom se slikom i riječju oduševljava i uzvraća darom oduševljavanja, pritom ne prikrivajući umišljenu duhovnu dominantnost ili pak pjesničku umišljenost.

Udahnuvši Pavlovo *Meni je život Krist*, fra Ante iskazuje i: *Meni je život propovijedanje, nadahnuće, oduševljavanje Riječju*. Njegov iskaz nikada nije apstraktan, nije stvaratelj psihološkoga ili estetskoga dojma, nije dovtijiva stilska vježba ili obezglavljeni oponašatelj obesredštene suvremene stvarnosti. On polazi od čvrsta temelja, od Krista, od njegove Riječi, zalazi među iste kao što je sâm, gladne i žedne, među one što padaju; daje im ono što je najprimjerenije – sebe, svoju ispovjednu iskrenost, svoje mane, propuste, da se u njemu prepoznaju. A kad mu povjeruju, njihov pad se polako usporava, nekim čudom zaustavlja i kreće put povratka stazom posutom mrvicama povjerenja, mrvicama što ih je posuo Onaj koji uvijek bdije i nad njime i nad svime, koji mu uvijek nudi okrjepu – Riječ, koju slobodno može svojatati, izgovarati kao svoju, dokle god je kao nadu i dobro dijeli drugima. Fra Ante uzima taj dar, tu Riječ kao mač da odsječe, ali i kao pero iz krila uznosita Duha, i dijeli ju kao kruh što odjednom postaje tako raznovrsna hrana za nepropadljivost, da se živi u punini, da se ode „dalje od poznata i uroni dublje od spoznata...“, da se izade iz okvira ljudske ljuske, da se u sebi oživi slika Božjega lika.

Ova ujevićevska *Kolajna od šutnje* kao jeka *kolajne od Riječi*, spletena je od zrnaca naizmjenice nevidljivoga i vidljivoga, ljudskoga i Božjega: ljubavi, ljepote, nadahnuća, dobrote, vjere, mjere, meditacije, molitve, govora i šutnje. Evo je među nama, za nas i radi nas, da je nosimo i iz nje crpimo snagu Onoga koji nas želi učiniti radosnima „u sve dane do svršetka svijeta“.

Ivan Babić, pjesnik i prevoditelj

Riječi tvoje radosti

Pjesme su u ovoj zbirci nove, no ne i nepoznate. Autorovi su ih mrežni prijatelji već čitali. Često su bile opremljene fotografijama pa nismo znali jesu li ljepše slike ili riječi. No tiskane su bile samo pjesme osme cjeline, u knjizi *Vrata knjige, vrata grada*. Stoga je ovo prva vlastita zbirka pjesama Ante Vučkovića, sinjskoga fratra koji je uspio pronaći svoj dom na izvoru svega što jest.

Rijetko se može naći toliko raznolikih ljubavnih pjesama Bogu. Dugačkih i kratkih, ujednačenih ili skokovitih, tankih i razlivenih. Mnoge pjesme govore o Njemu. Pjesnik se obraća svom ljubljenu, govori o njemu, njegovu glasu, porukama, učenjima.

U pjesmama se ove zbirke Bogu vapi, Boga pravda, razumije ga se u nekomu njegovu vidu ili se to pokušava; tumači ga se, kaje se uvidjevši svoje loše postupke, zastranjenja, izdaje, zataje. U njima se od Boga uči kako da mu se služi, kako da se njegovo prima i prenosi dalje.

Riječi su ovih pjesama prošarane Božjima. No katkada su samo ljudske, ali one koje se oko Boga vrte, njemu usmjeruju i njega zazivaju. No možda je osim ljubljenoga najčešća riječ ove zbirke 'riječ'. I kapitonim 'Riječ'. Pjesnik toliko govori o riječi: *odvaži se zaroniti u riječ, riječima možeš učiniti čuda, pazi na svoju riječ*. A ipak čezne i za šutnjom kako bi čuo što o Ocu kaže njegova Riječ.

Zrinka Jelaska, znanstvenica

Slijediti svetoga Franju

Već pri prvom susretu s ovom poezijom *sui generis* uočava se arhaisko odmotavanje lanenoga povijesma koje je pjesmi svojedobno dalo njezino svagda privlačno ime. To se odvijanje zbiva u ritmu koji omogućuje riječima da se neusiljeno nižu i slažu u retke slobodnoga stiha koji to nije postao u želji da se liši rimom uvjetovane vezanosti. Njegova sloboda nadaje se iz izričajnosti koju u pjesmu pretače pjesnik koji svojim pjesnikovanjem ne prestaje biti ono što je primarna odrednica njegova duhovnog ustrojstva, a to je franjevačko svećeništvo. To pjesnika legitimira obraćati se Bogu kao Učitelju, sinovski rabiti drugo lice jednine, reminiscirati blagovjesnu prošlost koja naplavljuje vjerničku sadašnjost i trasira evangelizacijsku budućnost.

U fra Antinu je slučaju riječ o jedinstvenu prožimanju literarnoga i pjesničkoga diskursa. Svojim pjesničkim duktusom nasljeđuje sv. Franju koji se i te kako lijepo umio služiti poezijom, kako bi njegovi duhovni postulati još bolje došli do izražaja.

Ivan Sead Muhamedagić, književnik i prevoditelj

Tragovi Božje ljubavi

Dobro je – bit će i presudno – nekoga neslućenoga dana o podnevu zateći se raspoloživ uz zdenac upravo u vrijeme kada naiđe Namjernik koji se, jer je ožednio, ne ustručava nepoznatoga zamoliti vode. I zauzvrat mu dati vode žive – za sve dane. Iz toga ne slijedi samo iskustvo blagoslovljenosti nego i spoznaja upućenosti. Ili ćeš biti poslužitelj, su-djelitelj vode žive ili – Grube li riječi! – ispraznik. Ali ne možeš primiti milost na milost, a da te to ne promijeni, životno odredi. S time se na svoj način suočio i fra Ante Vučković. Dakako, ne bez zatečenosti, ne bez uzdrhtalosti, ne bez suza. Jer Isus – Bog Susretnik – kada se suoči s čovjekom, ne zastaje sve dok ne pohodi čovjeka sve do u dno njegove duše. A taj pohod razdire. Jer u njemu su i neizreciva ljepota i neregiv bol. Dok sam iščitavao ove stranice, osjećao sam se kao čovjek na putu k svomu domu. Onomu najprisnijemu domu u kojemu prebiva sve ono zbog čega sam rođen. I premda – i kad idemo istim putem – svatko od nas ostavlja svoj trag, svi mi tek kušamo prepoznati one tragove koji se Božjom Ljubavlju preobražavaju u put. Za nas. Za svakoga od nas. Fra Ante Vučković ne ustručava se izložiti se svemu što taj put jest. Željan samotnosti, ne usteže se biti suputnik. I Bogu i čovjeku. I kada govori i kada piše, ostavlja prostora za tišinu. Za govor tišine. Po tome je pred nama i ova *kolajna od šutnje*.

Stjepan Lice, književnik

Sva prava pridržana. Nijedan se dio ove knjige ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati niti prenositi u bilo kakvu obliku (elektronički, mehanički i sl.) bez prethodne suglasnosti nakladnika.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001021117.

ISBN 978-953-205-189-6

Tiskano u Hrvatskoj, travanj 2019.

1 2 3 4 5 • 23 22 21 20 19